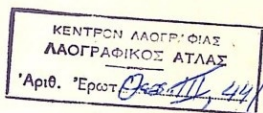

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

19-20 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

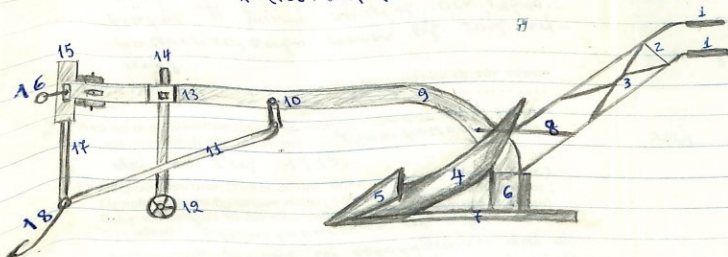

ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εἴς τήν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τήν κτηνοτροφίαν; ἡ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν; κατά τό... πλεονέκων μέ... τήν γεωργίαν, ἐλάττωσεν... δὲ... εἰς ἀμφοτέρας.....
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εἰς τήν γεωργίαν; ... οἱ... τεχνῖται... δὲν... ἀσχολοῦνται... μέ... τήν γεωργίαν.
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζονται εἰς αὐτά; καί ὑπὸ ποίους ὄρους; ὥς άτομα ἢ μέ δαδκληρον τήν οικογένειάν των; ἐργάζονται ὡς χωρικοί... ὅτι... εἰν ολιγογενεῖαν καὶ τὰ περισσότερα διέχειράσιν... εἰς τὴν γῆν, εἰν δὲν... εἶχε... χρᾶν... πρὸς... γαιοκτήμονα.
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι,μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.). κολλῆγοι, Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις;... ἦτο... ἀρχαία... ἦσαν... παρονομοὶ... μέ... πολλὰ... καὶ... δα.
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα); ... εἰς... εἶδος.
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦν καὶ ἐργάται; εποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι? ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάβανον? ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; ἐχρησιμοποιοῦνε καὶ ἐργάται... ἄνδρες καὶ γυναῖκες δι' ὅλον τὸν χρόνον... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... εἰς τὸν... ἀνακεφαλαιοῦσιν... καὶ... ἐπιτελούντες... εἰς... χρήμα καὶ εἰς εἶδος.
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (υπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; εἶχαν... ἐπιτελέουσα... τοὺς... κολληγούς... ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαивαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; ἐργάζοντο... εἰς... τὰς... καὶ... ἐπο-χιμῶς... εἰς... γεωργικούς... ἐργασίας.....
- β) Ἐπήγαивαν εποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (υπογιατζήδες), πρα-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; ἐργάζοντο... ἐποχίμως... εἰς... γεωργικούς... ἐργασίας... καὶ... ἐπιτελού-ντες... εἰς... τὰς... καὶ... χαμηλὸ ἐμμερομισθία

Σ.βιντων άρστρον

Ότο μονόκτερο, γερμανικό, ε γοναδικός τύπος, ε εποιος ξεχειλιτο-
κοινη ες το χωριον. Άνθρωποι χειριτοποιουνται αλλα πιο ώχρητοι.

1. Χειρολάβη

2. Ραβί σπείρης

3. Σπείρη

4. Κερό

5. Υψι

6. Βάσις

7. Σπείρη

8. Σύνδεση καμάρας

9. Καμάρα

10. Βασίς

11. Τσίβια

12. Ρόδα

13. Χειρολάβη

14. Μπαρούνι

15. Σκαυρός

16. Θηλέα

17. Υψόμετρο

18. Γάντζος

- γ) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

...ἐκαιον... εἰς... λαμνέ... μετὰ... εὐν... δε-
... ρισμόν... ἡ... βωϊνὴ... καὶ... πρὸς... δέν... ἐχρησι-
... μοποιεῖτο, κατὰ... μόνον... εἰς... τοὺς... κή-
... ποὺς.

- δ) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;... κατὰ... τοῦ... 1935

Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... χρησιμοποιοῦνται.

ἀπὸ... τοῦ... 1915

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;... ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς... κατὰ...

μετὰ... ἀρχικῶς... καὶ... ἐπαρκεθύνοντο ἀπὸ... τοῦ
ἐξωτερικῶν, καὶ... πρὸς... εἰς... τὴν...
... ἀπὸ... ἐργασίας.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου

σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. Ἄν... ἐχρησιμοποιήθη

ὁ παρατιθέμενος τύπος... τοῦ... εἰδικοῦ ἄροτρον

Τὸ χρησιμοποιεῖται δὲν ἄροτρον... καὶ... ἡ ὀνομασία

τοῦ αὐτοῦ... εἶναι... εἰς... τοῦ... πρὸς... φύλλον

χάρου.

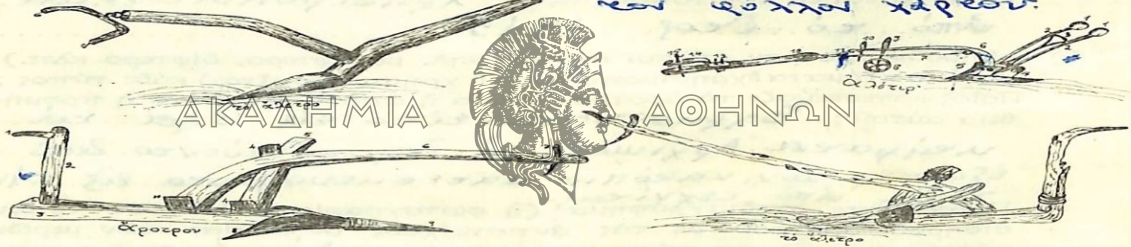

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)... 1924-28

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ... 1913

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Μέ. ἀλογα. 1916*
 5) Μηχανή ἀλωμισμού *Μεταξέρονταν. Μέ. ἀλογα. καὶ. 8 κί-
 νη. 1915*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευασε (ἢ κατέσκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Ἐπαιρναν... ἐξαρτήματα
 ἔκωχα... ἀπὸ... ξυλουργεία... καὶ... τὰ... συνέδεον.
 ῥόνοι... κων...*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; *Δὲν ἐχρησιμοποιοῦτο κανένα ἀπὸ τὰ
 κατωτέρω, ἔδοντες εἰς τὴν πρόθε-
 σιν ῥόχλον χάρειν.*

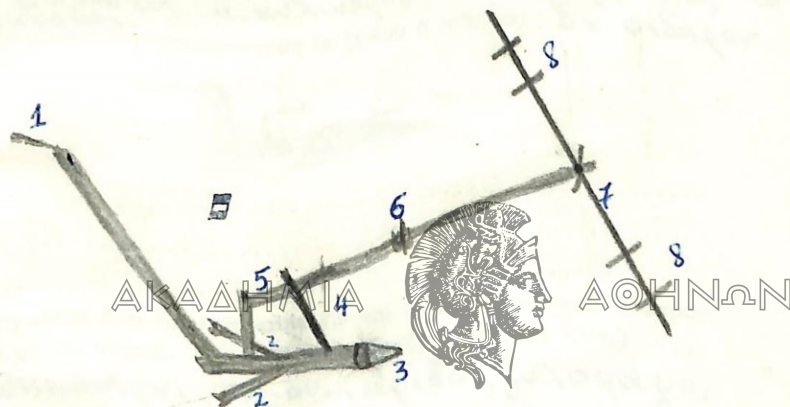
- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Χειροτάβα</i>	6. <i>Κλυδωνιά</i>	11.
2. <i>Παράβολα</i>	7. <i>Ζυγός</i>	12.
3. <i>Υγι</i>	8. <i>Ζεῦλα</i>	13.
4. <i>Συνδετὶς σκυρίσματος</i>		14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

Ξύλινον ὄργανον

Σελίς 4.

1. Χειρὶ λαβα

2. Παράβολα

3. ὕψι

4. ὕψος ὁριζων

5. Σταθμὸς

6. Κανονισμὸς

7. ὕψος

8. Στάθμη.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... Τὸ ὕνι καὶ ξυλίνου ἀρότρου... ἐχρησιμοποιεῖτο
... εἰς... καὶ εἰς... κτλ. χωραφίων...
.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

3. Μεσ. κλειστός. ὁ κοιλύρος καὶ ἐκτετακτός. ἢ
καὶ ἄλλοι
6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἢ σιδήρου

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....
... σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφάγο,
... ἐργαλεῖα.....

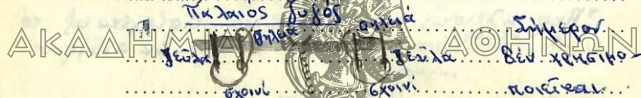

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Βόδια, βοῦβάλια καὶ αἰγὰ - γὰ - γοῦ λάρια (εἰς ἵππον)
 β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; Ἐκρηδνιχο καὶ αὐνεο. δύο.....

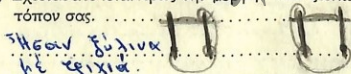
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ἦτο. ἀναγκαῖος. ὁ ζυγός. γόνον. εἰς τὰ βόδια καὶ τὰ βοῦβάλια.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογράφησατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῖλες, πιζεύλια κλπ.).

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

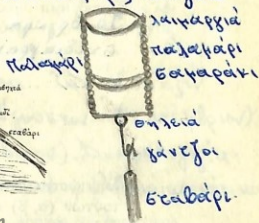
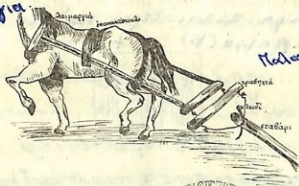
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Ἐλέγετο... λοῦρα καὶ ἦτο ἀπό... περσι.

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Ἀπὸ... ἐφ' ἑνὸς.

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; Ἐφ' ἑνὸς τὰ ζῶα ἕνα ἀριστερά καὶ ἕνα δεξιά, κατόπιν ἐφ' ἑνὸς ἢ εὐδελίς εἰς τὸ ἄροτρον καὶ τὸν ζυγὸν καὶ ἐφ' ἑνὸς τὰ ζεύλα.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευή,
την οποία φέρει το άλογον ή άλλη ζώον δια να προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. Η. σκευή. ἐλέγχετο. γὰρ οὐρα

Ἀπεελέγετο ἀπὸ τὴν λαμπαρῖα, τὸ βατάρ-
κι καὶ χιὰ. Τικόνια εἶχαν. Ἐλυθεῖδες, ποὺ
εἶχοντο παλαρῖα. Τὸ ὀπισθον κέρος. Ἐλύγετο
φαλάρια.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας παλαιότερον ὥργωνεν ὁ ἐσφρέων, ἐγέρων... ὄρχωνεν... ὁ ἄνδρας ἢ γυναῖκα... δέν... ἤθελε... μέ... καὶ... ὄρχωμα.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) "ἐθετο... τὸν... ξύλον... μέ...
κα... ζεύλα... ἐπὶ... τοῦ... εραχίλου... τὸν... βοδιῶν,
ἀφ' οὗ... περνοῦσαν... κα... ζεύλα... γύρω... ἀπὸ... τὸν...

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηρούν άροτρον? *Ερρ. πλεον. τα χοι-
κουρα, βουενη, ες το χωρον, κατονιν. εθεον. ειν λαμπαρδια και
ειν κρεαταρχια με τα εγνια, εαφαρανι με συνδεκρη και
εδο. ε χυσο. ιδεα. κι ενα φα. λαγγα. και συνδεκρον, ες το*

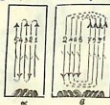
3) Πώς κατευθύνει ο γεωργός τα ζευγμένα ζώα (ή το ζώον) κατά το ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ κατευθύνει... μὲ... εἰς... ἡνία... τὰ... ὁδία...
 μὲ... σχοινί... τοῦ... ἔχοντα... ἐνχυρία...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Το άρωμα παλαιότερον και νυν γινεται ως το
Εχει διαγραμμα (B) +

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων
τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ
ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς χωρίους ἐληλ. σπορὰς ἢ σπορίαις, ντάιμας, σικσίαις, μεσοράαις
κ.λ.π.) ; Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα ἐγένετο...
καὶ... γίνεται ἀκόμη... μέ... σπορίαις... εἰς ἀπόστα-
σιν... ἡ... ἀναράκειν... εἰς... πλάτος... εἰς... μῆκος... ὅσο
καὶ τὸ μῆκος τοῦ χωραφίου.
Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Ἐχωρίζε-
το... μέ... αὐλάκων... ..

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνθήκη νὰ γίνεταὶ ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων
δημητριακῶν μένον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται
ἀροτρον ; ... εἰς ... καὶ ... ὅθεν ν.ά., ὅχι ... εἰς ... καὶ ...
... καὶ πο.

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη όργώματος (άρωτρίσεως) ήσαν έν χρήσει παλαιότερον (ή σήμεραν). Δηλ. ή διάνοιξις τών αυλάκων μέ τò ύνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.
- ... Παλαιότερον... καί... επίφρον... ή... άρωτρίσεως...
... έξ ίντσας... καδί... κας... ..

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... εἰς ὅλα καὶ ὀργώματα ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

... ἐγίνοντο ... ἐπὶ ὀργώματα ... καὶ ἀνοίξιν
(Μάρκων) ... καὶ ἄλλας (Αὔγουστον ... Σεπτέμβριον)
... καὶ ... φθινόπωρον (Μοῦνθριον) ... ἀνοίγειν
... 1) ἀνοίγειν ... 2) καλλουργεῖν ... 3) φθινοπωριάσειν

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἀκαδημία ... ἀθλητῶν

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτῶν ἢ ἄλλο δημητριακόν...

... ἐπὶ ... ἐν ... ἐξ ...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... γίνονται ... ἐν ... ὀργώματα, καὶ φθινόπωρον (Μοῦνθριον)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... χρῆσις ...

... καὶ ... καὶ ... ἐπειροσάμεν ...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

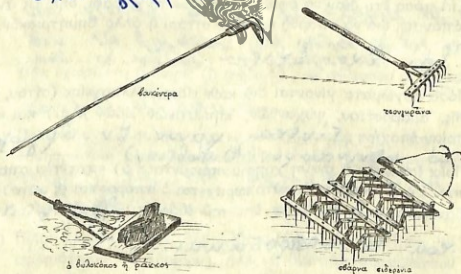
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὁποία ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Μ.Ε. ... ἔνα ... σιδηρῶ-**

... νιο ... γάνεφο ... πού ... ἐλέγετο ... ἐκινεῖται.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); **... Γίνεται ... διβόλισμα ...**

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσάπιδ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

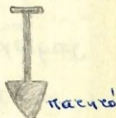
**... ἔχον ... τὴν ... θορυμμένα, καὶ ... ἐκινεῖται καὶ
... γάνεφο ... σβάρνα, ὡς ... ἔνα ... σιδηρῶν
... σχεδιαγράμματα**

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπιδ κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

... ἔργα θεία... εἰς τὸ σκεῦος καὶ τὸ σκελετοῦ
τοῦ ἄνθρωπου εἶχον... ῥαῖδα, τὸν καμῶνα καὶ
τὰ παγκύβια καὶ πολλὰ καὶ χεῖρα καὶ ἑξήδεσθαι
ὡς καὶ κακοῦ.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Τὰ τέσσα· εὐν. γ. αργ. ἢ παραγοί
(ἐπ' ἀλλήλοισι), τὰ δ' ἄλλα ὀργωνται καὶ αὐτὰ μὲ
δύο τε χεῖρά.

- 7) Ποία χωράφια εκκαλλιεργούνται (ή καλλιεργούνται) διά την σποράν όσπρίων. Πώς γίνεται ή σπορά καί ή καλλιέργεια εκάστου

ΕΙΘΟΥΣ... Τὰ ἐργάζεσθαι ὁμοῦ καὶ τὰ κυριεύειν
μετὰ συμπεράσει καὶ τὰ ἐκείναι μετὰ
εὐδοκίαν... οὐκ ἔστιν...

- 8) Ποια χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζῶων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. *ο.λα...τα...χωρά-*

.....
.....
.....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. ἔφυτευον καὶ φύτευαν ἐξ
αὐτῶν καὶ ἐξ βραγιῶν

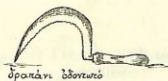
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακὰ.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μέ δρεπάνι, με δόντια καὶ με
 γελέμι. Μερικοὶ ἔχουσι κοσίαν. τὸ δρεπάνι
 με κόψι. ἦσαν ἄλλοι ὡς καὶ παρακίτω. ὅχι
 διαγράμματα.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ἔκτος εἰς
 ἀνωτέρω δὲν ἔχον ἄλλα ἐν χρήσει.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ κοσίαν
 (κόσσα)

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)? ἦτο... ὅχι...
 καὶ δοντωτοί.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ἦτο κα-
 τασκευασμένη ἡ χειρολαβὴ ἀπὸ ξύλου. Τὸν σιδη-
 ροῦν σκελετὸν τὸν ἔχον μαχαίρι. Τὸ μαχαίρι
 συνδέονταν με τὸ κοσιόξυλο με μία σιδιρένια
 κλυδωνιά.

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *οἱ γυνεὶ καὶ οἱ σιδεράδες.*

6) Ἡτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θηρισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) ... παλαιότερον ... μὲ ... καὶ ... χεῖρας,
... εὖρα ... μὲ ... καὶ ... μηχανὰς

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... Περὶ πον ... 10 ... ἐνατοῦ ἐκ ...

2) Οί στάχυες που έμεναν (ή μένου) εις τό χωράφι μαζί μέ τήν ρίζαν
μετά τόν θερισμόν πώς έλέγοντο (ή πώς λέγονται). . . καλαχαι

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τὸ ἐδαφος εἰς χερίες δύο-δύο καὶ μακρόν. οἱ μαχαλανεῖς (άνδρες & γυναῖκες) τὰ μακρόν κερὰ δέσμων ἐξ αὐτῶν δεκάδες.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Δύο δάγματα
μαζι. ἑκατόν. ἓξ· χερσιάν, 5-10... χερσί. ἑκα-
τα... θνα... δεκά. μέ... κα... δεκάκια... ἑκατα/
κα... κα... ρένια... τε... νεραλίζ... κίων... οχαχύνων ἡσαν
ἐν τὴν αὐτὴν διαμόρφωσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. ... λέγονται... χεῖρες

γ. Οί θερισταί.

- 1) Ποιοί θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοι ήρχοντο ως επαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποιον ; Θερίζουν άντ

δες και γυναίκες

- 2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομίσθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (ξεκοπής). Ποία ήτα ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομίσθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τας πληροφορίες και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονοματολογίαν)

ήμείβοντο με ήμερομίσθιον εις χρή-
μα ή εις είδος άνευ φαγητού αί
γυναίκες, οί δέ άνδρες με φαγητό

- 3) Οί άνδρες ή αι γυναίκες έφερόν τι εις τας χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερας, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 την έναρξιν τής εργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβαλ-
 λοντό τι εις την μέσην του σώματος δια νά μή αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μή πονή ή μέση των) ; Οί άνδρες και αι
γυναίκες έφεραν εις την άριστεράν χείρα τρία
βολίνα παρακαρτιά, ή όποια προεβλήθησαν
επί τή δάκτυλα της χείρας, εις τήν δεξιάν
και τον μεσολαν δείκτην
και έβαζαν μάλλινο βουνάρι

1)

Τραγούδι, τό σποιον έτραγουδάτε κατέ τόν Δερσιτόν.

Τεχάραξεν ή άνατολή, βρόδισεν ή δύση.

Πάν τα πουλάκια σή βουκή, κι όρροφη σή βρύση.

Τόλειω κι έγώ τόν μαύρο μου νά πάω νά τόν ποτίσω.

Βρίσκω γιά κόρη κι ήλανε σέ μαγαζένια γούρνα.

Καλημέρα σου κόρη μου.

Ναός τόν τόν διαβάτη.

Κόρη ή γιά βγάλε μας νερό νά πλώ κι έγώ κι ο μαύρος.

Σαράντα είχλους έβουρε σέά γάτα δέν τίν είδε.

Ναι σέά σαράντα τέσσαρα τίν είδε βουρκομένη.

Τι ήχεις κόρη ή και χρίβισαι βαρειά κι άνασενάξες.

Χέω άντερα σήν ζευγαριά, δώδεκα χρόνους χέπει.

Κι άμπερα τρέψ τόν καυκάρι και τρέψ τόν άπανεύχω.

Ανέμελα θα κόψω τα καλά σου λόγια, θα πινω

Κόρη ή ο άντρας πίνω, κόρη ή ο άντρας, χαθώ.

Τά χέρια μου τόν κατέβαν, τά χέρια μου τόν θάψαν.

Κερί, κερί τόν φοίρασα, ποτ' ή να ποτ' τά δώσω.

Χωρίς, κερί κι άν φοίρασε, ο δός θα σέά πληρώσω.

Έγώ φιλί τόν δάνωσα κι έπε να ποτ' τό δώσω.

Φιλί κι άν τόν δδάνωσες τρέχα και γύρεβέ το.

Κόρη ή έγώ είψ ο άντρας, έγώ και ο καλός σου.

Σώ είσαι δού ο άντρας μου, σάν είσαι ο καλός σου,

Νές μου σπαρία της ασχής και κόρε σέ πιστεύω.

Μηλιά ήχεις σήν πόρεά σου και κλήφα σήν ασλή σου.

Κάμη σκαυλή ροφανί και πό κρασί ποσάκο.

Κι όποιος τό πιά δροσίζεται και πάλι αναψαεί το.

Αλλά τίν σπαρία της ασλής τά γέρει ο κόσμος όλος.

Πέδ μου σπαρία και σπικω και έρε σέ πιστεύω.

Χρυσή καρδιά και φίλεται μέσα σήν κόραρά σου,

σὲ κίχην καὶ γορνώνεσαι, σὲ κίχην καὶ ἀλλότεις,
σὲ κίχην καὶ γυνὴς αὐγὴς καὶ τὴν καλὰ σου βότρυς.

- Νάσαις τὸ ἔδε γέροντας καὶ ἴλιδι καὶ σὲ εἶπε.
Πᾶς σου συμπόδια τοῦ κορμού καὶ τότε σὲ πικεύω.
- Ἐλὶά ἔχωνας σὲ γάροντο, ἐλὶά σὺν ἀμαρτωλῶν
καὶ πᾶς ἐν κρίσει σὲ κρίνει σου ἔδωκεν καὶ τὸ πρῶτον.
- Ἐννε σὺ εἶσαι ὁ ἀνέρας μου, σὺ εἶσαι καὶ ὁ κατὰ το
τὰ δοὺ ἀγκαλιασθήκαν καὶ γῆσαν εὐτυχισμένα.

2) Τραγούδι Θερσιόου

Ἑλληνοπούλα Θέρσιε, νεὺν βρέ γυῖνα μ' νεοῦ,
σ' ἓνα κοινὸ κρεῖται Ἑλληνοπούλα μου.

σὲ κλαῖν τὰ μάτια μου
Θέρσιε, ξεθερίξε νεὺν βρέ γυῖνα μ' νεοῦ
σ' ἓνα κοινὸ κρεῖται Ἑλληνοπούλα μου,
σὲ κλαῖν τὰ μάτια μου.

Ἐχὼ δρεπάνι κομάρω, νεὺν βρέ γυῖνα μ' νεοῦ
παλαρῶνι σπέρναι, Ἑλληνοπούλα μου,
σὲ κλαῖν τὰ μάτια μου.

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; *Ὁ θερισμός... ἀρχίζει... πρῶτος... εἰν... Δευτέρα... ἢ... Τετάρτη...*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *Τραγούδια ὡς... εἰς... τὸ πρῶτον... φύλλον... χαίρειν...*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλλν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμικόν.

Πρὸ τοῦ τελείωστος... θερισμοῦ ἀφήνουν ἓνα... μέρος, τὸ ὁποῖον... σταυροειδῶς... κατέκην... ἐπλεον... σταυρὸν... ἀπὸ... τὸν... ἔφεραν... εἰς... τὸ... σπίνι... τοῦ... νοικοκυρῆ καὶ... τὸν... ἐκοποῦσαν... εἰς... εἰν... πόρταν... τοῦ... Ἐπικιοῦ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *Μόλις... ἀφ' ὅπου...*

καὶ... σταχὰ... ἀρχίζει... ὁ θερισμός... κατὰ... τὸν... 5... ἡμέραν... Τετάρτην... ἢ... Δευτέρα... Τὸ δέσιμον... ἐγένετο... συγχρόνως... μετὰ τὸν θερισμὸν... ἐάν... ἡ... εἰς... βρεγμένα... τὰ... ἀφ' ὧν... νὰ... στεγνώσουν...

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Οἱ δερματισταὶ ἐδέρριζον καὶ τὰ δρεφάνια καὶ τὰ ἐκποδίζον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οἱ μπαγχαρτζήδες ἀνδρες καὶ γυναῖκες παρέδιδαν τὰς χειρὶς σκαλὸς δεκάδες καὶ τὰ ἐκκορον δερμάτια. Τὰ ἔδεναν καὶ τὴν καλαριὰ τοῦ σταχυοῦ, καὶ ποῖα δὲν ἦτο ζιγὰ, τὴν ἔβρεχον. Κατὰ τὸ δέσιμον εἶχαν ὡς ἐργαλεῖον ἓνα ξύλον ὅσο 40-50 ἐκ. τὸ κλίσσαντο καὶ γὰρ αὐτὸ ἔσεσαν τὸ δέσιμο τοῦ δερματιοῦ. Μετὰ τὸ ἔβριζαν εἰς τὸ εἶρμα, μέχρην ἀρχὴν τοῦ δέσιμου ἀπὸ τὸν δερματιοῦ.

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;
- ...Τὰ δερμάτια συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ. 50-100 δερμάτια κεντρίοντο εἰς ἓν ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ, καὶ τὰ σταχὰ κρὺς τὸ μέγα μέρος τοῦ κύκλου.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

ἀπὸ καλλιέργειαν.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ο σανός ἐφαρμόζετο ἀπὸ τὰ ἀκαλλιέργητα χωράφια, ἐκόπτετο μὲ ξύλον, ἐξηραίνετο ἐν κόνι ἰδίων κτηνῶν καὶ συνεκνερώνετο ἐκὼς ἀχυρῶνες καὶ καθευδνασμένους μὲ πλίνθους.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). *Ἐθερίζετο ἐν Μαΐῳ μὲ ξύλον.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)... *καθ' ἑαριν.*

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Τό . . . χόρεον . . . μέσα . . . εἰν . . . κοπὴν .
 ἔμεναι . . . εἰς . . . τὸν . . . ἴδιον . . . τὸν . . . ἄφρον . . . ἀκροῦν
 ἔρχατο . . . δὲν . . . ἀπῆρχε . . . τὸ . . . ἐκποθεῖν . . . αἱ
 δέσπον . . . εἰς . . . τὸν . . . ἀχρῶνα .

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. **Μεταφέρομεν δὲ καὶ μαῖρα εἰς τὸ ἄλωνι καὶ καθε γυναικός.** Τὰ ἑσθρὰν θημενιὰ καὶ καὶ ἀλόνιζαν δὲ τὴν δουναίνα.

- 2) Πώς καλεῖται ὁ χώρος όπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τίνας τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησιν εἰς σωρόν ;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ; .
*καλεῖται ἄλωνι. Τὰ ἐφοθεύουν εἰς σχήμα κύ-
βου ἐφ' ὃν ἐπὶ τῷ ἄλλου μέτρῳ διακύνει
τὰ μέσα. Δὲ θάναυ μέρος εἰδίδον σχήμα πυ-
ρεθρίδος μετὰ κεφάλια πρὸς τὰ ἐξωτερικά*
- 3) Ὑπήρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἀλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι ; *Υπῆρχεν ἀπὸ ἀνεκα-
θεν ἄλωνι. Τὰ ἄχυρα ἐχωρίζοντο καὶ θε-
μοθεύοντο εἰς ἀπόστασιν 20 περίπου
μέτρων ἀπὸ τὰ ἄχνη; μετὰ τὸν ἄνω-
νισμὸν... τὰ ἄχυρα μεταφέροντο εἰς τὸν
ἀχυρώνα.*
- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλήν τῆς οἰκίας ἢ ἐξω τοῦ χωρίου ; Εἰς
ποίαν θέσιν ; . *Τὸ ἄλωνι κατασκευάζετο ἐξω.
ἀπὸ τὸ χωριό. εἰς τὸν... μεριά, ἢ κοί. εἰς μέτρον
ἐπίπεδο. Λπακηρένοι. Τὸ ἴδιον πάντα μετέ-
χον καὶ ναικοκύρη.*

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

...κάθε...οικογένεια...ἔχειν...τὸ...διπλό...
...ἀλώνι.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀπὸ...καὶ

...10...βουλίου...ἕως...15...Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .Τὸ...ἀλώνι...ἢ...χωμα-

τάλωνο...Τὸ...ἐμβαθύνει...καλῶς...ἀπὸ...καὶ χορ-
ταίρια...καὶ...καὶ...ἀμύδια...καὶ...κακότητι...τὸ...ἔσται

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διαμειγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .Τὸ...χωματάλωνο...καὶ...ἐμβαθύνει

καὶ...τὸ...ἔσται...πῶς, οὐδεμία...ἐκτενέ...ἔπα-
...λεψις.....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .Ἐκτενέ...ἀπο-

τέραν...ἢ...Τετάρτην...καθὰ...καὶ...πρὶν...ἢ
ἀπογευματινὰς...ἡρας...μὲ...τὴν...δροσίαν...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλ.

Ο... ἀλωναύου... ἔμπαιναν... ἐπὶ μέσῳ...
 αὐτῶν... ἀλωναύου, καὶ... διὰ... ἀπὸ...
 καὶ... ἔμπροσθεν... ἐπὶ... ἀλωναύου... κυκλι-
 κῶς.

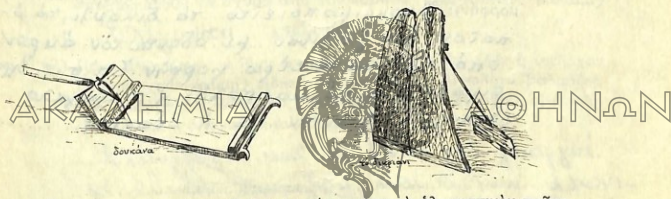
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυρατοποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.)
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ξύλινος στύλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στήχερος
 στρούλουρας, βουκάνη, βουκάκη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρε», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Τὰ

ζῶα (βοῦδια ἢ ἀλογα) ἔμπαιναν ἐπὶ ἑνὰ δι-
 ῖπλο εἰς τὸ ἄλλο. τὰ βοῦδια εἰς ἐπὶ ἀνωτέρω
 σχῆμα, καὶ διὰ τὰ ἀλογα δένονταν μὲ σχοινί
 χαμρὸ μὲ χαμρὸ ἢ μὲ καπνίσκρια καὶ
 ἔμπροσθεν ἔμπροσθεν... εἰς ἑνὸς... πίσω αὐτῶν.
 εἰς ἑνὸς.

β) Πῶς ζενοῦνται οἱ βοῆς, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν καθετὸν ἀλωναύ-
 ον στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
 λαιμόν ἑκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἑνὰ ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ὁ ἄλωναρ σκυλος
ἐκπαίει ἐν ἐν μέσῳ τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ δερμάτια ἔσαν
ἐπὶ τοῦ ἄλωνα ἀπὸ τῶν ἀλωνιστοῦ. Τὰ δὲ ἐκπαίει
τὰ ἐν αὐτῷ σκυλῷ ἀπὸ τοῦ ἄλωνα. Ὁ σκυλὸς
συνδέεται μετὰ τοῦ ἀλωνιστοῦ μετὰ τοῦ σκυ-
λου ἐν τῇ σελίδι, τοῦ ἀλωνα θένοντος λαμὸν μετὰ
τὸ μετὰ τοῦ ἀλωνα καὶ ἐστὶν ἐν τῷ
Y) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνιστοῦ ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνη, δικριάνη,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετὰ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουρκιά,
ρεβίθια κ.ά.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Διὰ τῶν ἀλω-

νιστῶν ἐκτελεστοῦντο ἡ δουλκάνη καὶ τὸ
δικριάνη. ὅχι δὲ. Ἀλλὰ καὶ τὸ δουλκάνη, ἀπὸ τοῦ
ἀπὸ δύο συληρῶν συνιδία μετὰ κῆκος
120-150 χ. στενὴ καὶ ἐκπρόσθιο μέρος (0,70)
καὶ πλατεῖα καὶ διαμέτρο 1,17 καὶ το
μέρος ἔχον περασμένους συληρῶν μετέρεις πτέρεις

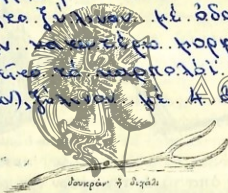
καὶ τὴν ἐστὸν βόδια 2' 2' λογα. Τὴν ἐπρω-
μηθεύοντο ἀπὸ εἰδικῶς τεχνίτου καὶ ἐκτελο-
ποῦντο δι' ὅλα τὰ δημητριακά.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

Μὲ εἶν. ἀνατολὴν. εὐ. ἡμῶν. ἀρχι-
 ζε καὶ διευθύνει. μὲ εἶν. δὺον.
 εὐ. ἡμῶν. Τὸ. ἡμῶν. ἡμῶν. διευθύνει.
 ἐπὶ. διευθύνει. ἀπὸ. 12-2. διὰ. ἡμῶν.
 ἡμῶν. ἐπὶ. εὐ. 9. εὐ. ἡμῶν.
 καὶ. εὐ. διευθύνει. 6. 4. ἡμῶν. εὐ.
 ἡμῶν. εὐ. εὐ. εὐ.

- 12) Ποία άλλα άλωνιστικά εργαλεία είναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπου
χρησιμοποιεῖται ἐπιμήκης ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι
δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρα
μορφήν): Ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ δικούλι, τὸ δ

πατον. ἔρε. ἔχον. με. ὁδοντων. ἄμραν.
 ὑπό. τιν. κατωτέρω. πορρην. ἐπίσμε. ἔχρη.
 ἔμραποιτες. κα. παρπολὶ. ἡ. τετράχαλο.
 (ὁ. κερρῶν), ἔχον. με. ἡ. ὁδοντα.

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ
δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν
ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους; *Δὲν ἐφ' ἔργατον. ἄλλους. ὅταν, ἀλλὰ
νέ ἐκ ἐκράχαλο ἐρύσαν τὰ κάρυ καὶ
ἐὰ ἐφ' ἔργον ἐπ' αὐτῷ, μέχρις οὗ ἐκλήσῃ
τὸ ἀλώνι. αὐτὰ κατέδωκεν. ὅταν κατέδωκεν. ὅς
ἦν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ ἀλώνι.*

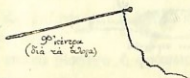
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έκντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Εξαιτίας την εφ'έκτα δια εδ βόδια, η οποία
 στο ζύλινο με αίχμηρον άκρον και εδ κα-
 μουσεϊκι δια ε' άλοχα, ζύλινο με σχοινί

— 22 —
 23 ed d'apar m' nregi. To p'kos xur
 24 nregi moa Eva p'apar.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

... ἔλεγετο... στρώσιμο... ἤλωνίζοντο... καὶ
... ἡμέραν... ἐν... ῥάνον... στρώσιμο.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... ἔλεγοντο... λαφνί.....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπικηδές, καλούμενοὶ ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστές), οἱ ὁποῖοι εἶχον βέδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν

... Ἀλωνίζουσι... καὶ... οἱ ἴδιοι... οἱ γεωργοί.
... με'... ἰδικὰ... καὶ... ζῶα... καὶ... εἰδικὰ... ἀφνι-
... σκαὶ... με'... ἀλογα... ῥάνον... καὶ... ἐπληρῶ-
... νοντο... με'... σκαίρι... οἱ συγγενεῖς... ἀλλήλοισι...
... ῥάνον...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... ἔχρησιμοποιοῦτο... καὶ... ὁ κόπανος, ὡς ἡ.
... εἰκόνα... εἰς... σελ. 26, διὰ... μικρὰς... ὁμοῦ... παρόμοιας.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο ὅσον μήκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

... Ὁ κόπανος... ἦτο... κατεσκευαζόμενος... ἀπὸ... συμπαγὲς
... ξύλου... δένδρον... ἢ... ὀξυά... Τὸ μήκος... τὸν ἦτο... ἐν... μέτρον
... τὸ πᾶχος... 30... ἐκατ... καὶ... πρὸς... πρὸς...
... 5-7... ἐκατ... ἦτο... ὁμοῖος... με'... σχεδὸν... εἰς...
... 24.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).

Τὸ κοπάνισμα μέ τὸν...
κόπανον ἐγένετο εἰς τὴν αὐλὴν ἐγένετο
χρησὶς διὰ τὴν φακὴν καὶ τὰ ρεβιθία εἰς
κινεῖται ποσότητες.

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο μόνον...
ἀπὸ... εἰς... γυναῖκες, σκλάβους, ἀπὸ τοῦ...
ἀνδρῶν. Αἰὰ... καὶ... δουλοκρατοῦ... καὶ...
... ἐγένετο... μέ... καὶ... βῆλα... καὶ... δούλοι...
να.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

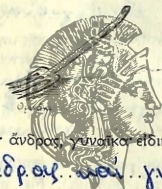
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. **Ο. σωρὸς. εἶχε**

εὐχῆμα. ἐπίφρμα. καὶ. καυόπιν. κοῦ. ἔδ. δαν.
σερο. γγύλον. ἀκὴ. μέση. κοῦ. σωραῦ. ἐμάρφα
ναν. ἔνα. βύλο. κάθεκα. ἢ. ἔνα. καρπολόϊ. δι-
κι. ριάν). ἀν. εἴχον. κανένα. ἔθιμον.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.

... ἔβινεκα ... μέ. βύλινον. κερά. χαλο. ἢ. καρπο-
... λόϊ. ῥως. εἶναι. εἰ. κιν. παρκαυέω. εἰκόνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

... λιχνᾶ ... ἀνδρας. καὶ. γυναῖκα.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινες τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

... τὰ. χονδρὰ. τεμάχια. κοῦν. σταχύων. ἐλέγοντο
κορεσάλιδια. ὁ. καρπὸς. διὰ. ν. ἀποχωρισθῇ
ἀπὸ. τὰ. κορεσάλιδια. ἐβινεκα. ἄλλο. ἀλόνι-
σμα. μέ. βύα. καὶ. δουάνη.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

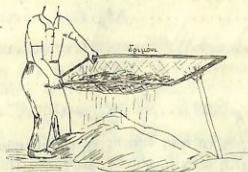
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο *Ἡ... ζεύξης... τῶν... ζῶων... διὰ... εὐ... δένε-
 ρο... ἀλόνισμα... ἐγίνετο... ὅπως καὶ... μαρὰ... εὐ
 πρῶτον... ἔσυνηθίζετο... δι'... ὅλα... καὶ... δυσμερία-
 καὶ...*

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχῶν (τύς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

*...Ἐτραβαῦσαν... τὰ... κορφαλίδια... μέ... καὶ...
 ...ἀλφειὰ... ἐκίσεως... ἐχρησιμεποῦσαν
 ...εὐ... δερμόνι... καὶ... κόσκινον... ἀερίαινα... ἢ... μετὰ...
 ...καὶ... ἀερίαινα... εἶναι... καὶ... ἀερίαινα... εἶναι...
 Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοστί-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας, τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Ὁ χωρισμός των κόκκων των δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα ἐγένετο

ἐν τῷ... φκῶν... δι' ἀνερίσφακος. Ἐπίσης... ἐν τῷ... δριφόνι... καὶ τῷ... κόσκινῳ... δριφάειν... ἢ... ἀπὸ... εἰλικῶ... ἄκρῳ... ὅμοια... ἐν τῷ... ἰχνογραφηθέντι εἰς σελίδα 27. Σήμερον ὁ δριφάειν... λεισμός γίνεται ἐν δριφάλοις αὐτῶν μηχανῶν γενικῶς.

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν ;

Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός, τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ Ὁ καρπὸς... ἐβ. σχηματίζεται ἐν

σωρὸν... ἐν τῷ... ἑλίκῳ... φκῶν... ἐπὶ τοῦ... σωροῦ... ἐν... ἐχαράσσεται... σταυρός... εἰς τὴν... κορυφὴν... τοῦ... σωροῦ... ἐμπηγνύεται... ἐν... φκῶν... ἀν... ἐγένετο... ἀσπασμός... καὶ... προσκύνησις... τοῦ... σωροῦ.

- 8) Ἄλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ἀν... εἶχαν... ἀλλὰ... εἶδα...

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Ὁ φειγὴ· εἰς.

ἐρίκους, εἰν. ὁποιαν. ἐλήφικαν. εἰς... ἐδ. ἀλώνι
ἦτο. ἐδ. δέκατον. Ὁ μετρητής. ἔλεγετο. κοιλι-
τῆς. Ἡ μετρητής. ἐγένετο. μέ. ἐδ. βιδούρι. Ἐνα. βιδούρι
ἦτο 12 βιδάδες. Αὐτο βιδούρια ἔκαπον ἓνα σκαμπόλι.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ἔχουσιν. ἡ βιδούρια. ἡ κουτίλος εἶναι
κατεβάλλοντο. καὶ. ἐδ. 4. βάρε. ὡς. ἀνωέρω.
ἀνὰ κατεβάλλοντο. εἰς. εἰν. ἀποθήκην. μέ.
ἐδ. σκαμπόλια. ἀναλόγως. μέ. εἰν. σκαμπόλια.
πὺν. εἶχον. καὶ μέ.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἡ παραγωγή. ἀπεθηκεύετο. εἰς. ἐδ. ἐπι-
ρι. ἔκαπον. εἰς. εἰν. κάρηρα. (δωμάειον). ἔνα. χέ-
ριον. ἀπὸ σανίδας ἢ πλίνθους καὶ ἔβαζαν
κάρηρον. εὐς. Ταῦτα. ἔλεγοντο. γραπτοῦδες.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τ.δ. ... ἀχυρον .. ἀπεθμκώεο
 εἰς .. καὶ .. ἀχυρῶνεις .. ἀδεκαν ..

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου ἐγένετο .. ἀπὸ καὶ
 .. καλυτέρας .. σταχύς κατὰ .. τὴν διάρκειαν
 .. τοῦ θερισμοῦ ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... Μετὰ τὸν θερισμὸν παρεσκευάσθη πλεκτή
 .. ἐκ σταχύνων .. ἐκ σταχύων .. καὶ ἀνηρεῖτο
 ὀπισθεν τῆς θύρας ἢ ἐν τῷ δωματίῳ ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.

πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἡ πλεκτή ἐκκεῖται
 .. ἐκ σταχύνων .. δίδει εἰς τὸ σχῆμα τοῦ σταύρου καὶ
 ἐφυλάσσεται ἐπὶ ἐν ἔτος, μέχρι τὴν νέαν ἐσο-
 δεῖαν.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... Τὴν Κυριακὴν καὶ Τυροφάγον ..

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τ.δ. βρά-
 .. δε .. καὶ .. Κυριακῆς καὶ Τυροφάγον
 .. ἐν .. σταυροδρόμῳ ..

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

... ἔκκετε... κῶν... ἴδ' ἔχον... καίονται... καὶ... πύλας
... ἐλπίσιν... κρακέρ... καὶ... αὐτοκινήτων.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

... Ἰούδα... εἶν... καίονται... οὕτως... ἐκαίοντο.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

... ἔθνος... ὅπου... καὶ... κηδεύσας
... καὶ... ἀπὸ... ἐκ... χόρευαν
... καὶ... ἑρπύλλων... ἔργον... ἐκ...
... καὶ... ἑρπύλλων... ἔργον... ἐκ...
... ὁδὸν... ἀνέβη...

AKAΔHMIA

AOHNΩN

W
-37
14
-D
1

Χειρόγραφοι Συλλογές της

υπό του διδασκάλου Κυφίλης-Λαρίσης
Κωνίνου Τζούτσου

Α. ΤΑ ΓΕΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

Μέχρι το έτος 1923 τα χωράφια τα είχαν οι εσφυλι-
κάδες Έλληνες και Τούρκοι. Αυτοί ήταν οι Τούρκοι άρμένες
χαλίς και μεχρές και ο Έλληνας εσφυλικός καθούσιος
ο οποίος τα άφρασε, από τον Έλληνα Νικίλαον Κανταρ-
τήνη, το έτος 1916. Είσιους χωράφια είχαν και μερικοί
γυαχοί μικροϊδιοκτήτες, τα οποία είχαν αγοράσει από τους
Τούρκους, που ανέχθηκαν ως την Τουρκία προ του 1920
και μετά την ανεξαρτησίαν της Βαλκάνιας μετά το έτος 1881.

Τα κτήματα αγοράσθηκαν ως την εξεστρασίαν.

Οι άλλοι γυαχοί, οι οποίοι ήταν και οι πληθυντικοί, δεν
είχαν χωράφια και έρχονταν στους εσφυλικούς ως γυα-
χοι και άλλοι ως παραγενοί/επάλληλοι. Αυτοί κατ-
αρχούσαν τα κτήματα των εσφυλικών και τα ε-
νομήματα τα μοιράζονταν σε μέση (μισά-μισά).

Κατά το 1922-23 έγινε προσωρινή απαλλοτριώσις, τα δε
αποσεμάχια εδόθησαν με λαχνό/σέον κλήροι. Το έτος 1929
έγινε οριστική διανομή υπό κρατικού συντελείου εξ' αρχής.

Έπειτα δεν παρουσαν μέσα σε μια χρονιά να κατ-
αρχήσουν όλα τα χωράφια, μοιράζονταν σε δύο περιφέ-
ρεις (νεάφκες). Έπαιρναν την μια χρονιά την επάνω πε-
ριφέρεια (σε πόν' νεάφκα) και την άλλη χρονιά την κα-
τω περιφέρεια (σε κατ' νεάφκα). Τα χωράφια που άφηναν
για άφρατάκισον τα χρησιμοποιούσαν για την βοσκή
των ζώων.

Οι έρχονταν στους εσφυλικούς χέγονταν κολλήτοι.

Ἡ δὲ κατέστας αὐτῶν ἦσαν ἀδία. Πληρύνονταν δὲ εἶδος
μυά-μυά δὲ δὲ εἶχον χρέη, πρᾶγμα ποῦ ἦσαν στενίο,
δοῖε πάντοτε ἦσαν χρωμένα. Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι ἐργά-
ζονταν ἐποχικῶς ἐπὶ τὸ ποῦ τοὺς δὲ μωρμυρῆς ἐργασίαι
καὶ πληρύνονταν εἰς εἶδος καὶ εἰς χρεῖα, μὲ ἀνεφορίσθιο
πολύ χαρμῶ.

Ἡ καλλιέργεια τῶν χωραφῶν γίνονταν μὲ τὸ ξύλινο
ἄροτρο, τὸ ὁποῖο ἔσερναν βόδια ἢ βοῦβαλια καὶ ἄ-
λογα, μέχρι τοῦ ἔτους 1905. Κατόπιν χρησιμοποιοῦντο
τὸ σιδερένιο ἄροτρο, τὸ ὁποῖο ἦσαν μηχανικῶς κατα-
σκευῆ, μετὰ θῆκος κατασκευάσθηκε καὶ εἰς τὴν ἑλλέ-
δα πρὸ εἰλμο. Τὸ σιδερένιο ἄροτρο χρησιμοποιοῦντο
μέχρι τοῦ ἔτους 1927, ὁποῦ χρησιμοποιοῦντο τὸ τρα-
κέρι. Αὐτὸ σέρνουν τὸ ἄροτρο, ποῦ ἔχει περισσότερα δυνά-
μει. Τὰ ὄργανα ἀρχίζουσι ἀπὸ τὸ Σεπτέμβριον, ὅτε ἔρχε-
ται καὶ ἐκτελεσθῇ μέχρι τοῦ 15 Ὀκτωβρίου. Διὰ χω-
ράκια γίνονταν ἐπὶ ἄρματα. Τὸ ἀντιβίασμα (Μάρ-
τιος), τὸ παλκαρινό (Ἀπρίλιος - Σεπτέμβριος) καὶ τὸ
ῥθινωπωριό (Ὀκτώβριος). Ἡ σπορά γίνονταν μὲ
τὸ σπειροσάκι σὰ πεταχιά μὲ τὸ χερί.

Τὸ ὄργωμα καὶ ἡ σπορά γίνονταν μὲ σπορίδες σὲ
ἀπόστασιν 12-16 βημάτων εἰς πλάτος. Τὸ μῆκος ἦσαν
ἴσο καὶ τὸ μῆκος τοῦ χωραφίου. Ἡ σπορά χωρίζονταν
μὲ αὐλακιά. Τὰ ὄργωματα γίνονταν κοίτα καὶ κατε-
λυναν σὲ μῆτον. Σήμερα ὀργώνουν περιφερειακῶς, ἀλλὰ
καὶ κατ' εὐθείαν γραμμῇ. Ἀφ' οὗ μετὰ τὸ ὄργωμα
γίνονταν ἡ σπορά, μὲ σπαρτικὴ μηχανή. Κατόπιν γίνονταν
δυσωσθαρνισμα. Καὶ παλαιότερον γίνονταν δυσωσθάρ-
νισμα γιὰ νὰ σπασκοῦν οἱ σπόροι. Ἡ δυσωσθάρνις
ἦσαν ἐνὰ ἐπίπεδο σανίδι, ποῦ τὸ ἔσερναν καὶ βόδια

τά άλλαγα σιδήρεα τὴν διανοσθεῖρα εἰρὸν καὶ τρα-
νὴρ καὶ εἶναι σιδερένια.

Γιὰ τὸ σιδήρεο τῶν χωραφῶν καὶ τῶν κήπων μικρῶν
ἐνοσίων χρησιμοποιοῦν τὸν κασιδιὰ, τὴν τσάπα καὶ τὸ
παγκτό, γιὰ τὰ μαλακὰ χόρτα.

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον κοπέλη Παρίου
Πληροφοριοδότης γινώσκων Νικόλαος Κωστόπουλος
ἔτων 76- 87 ἑξῆς Δημοτ. Σχολείου
(Συλλογὴς κινῆτος Τσοῦσεος, διδάκταλος. Ἡ
συλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ 7-12 Ἰανουαρίου 1970)

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ὁ θερισμὸς ἀρχίζει 5-10 Ἰουνίου (θεριστής). Μέχρι τὸ
ἔτος 1914 ἐγένετο μὲ ἐργάτες θεριστὴς ἐργατεῖο εἶχαν
τὸ δρεπάνον καὶ δυνάμι, τὸ δρεπάνον καὶ τὸν κο-
σιδι. Ἡ κοσιδι κυρίως χρησιμοποιοῦνταν γιὰ τὰ χόρ-
τα, γιὰ τὰ ρόδια, φασὶν καὶ κριθὰ. Τὰ ἐργατεῖα αὐτὰ
τὰ κατασκευάζαν οἱ γυναικῆτες.

Κατὰ τὸ ἔτος 1915 χρησιμοποιοῦνταν οἱ πρῶτοι θε-
ριστὴς μηχανεῖς, τοῦ ποῦ Ὁσπουρ, Τζώνσον-κόρρικ καὶ λαν-
εξ. Αὐτοὶ ἦσαν θεριστὴς-φορμῆς, εἰς τοιαύτῃ ἔδερ-
ναν καὶ γῶνα. Εἶχαν μαχαίρια καὶ συγχρόνως ἦσαν
καὶ δυνάμις. Ἐκείνην εἰς σιδηρεὰ διπλάσια καὶ εἰς ἄφηναν
εἰς χωράφι.

Οἱ σιδηρεὲς τῶν σημερινῶν θεριστῶν μὲ τὸ δρε-
πάνον καὶ δυνάμι. ὁ ὅπως το πρῶτον ἐκαστοὺν ἀπὸ τὸ ἔδα-
φος. Οἱ θερισταὶ ἀπὸ ἴσους καὶ σιδηρεὰ, οἱ ἴδιοι ἀπὸ
θεσαν εἰς χερεῖς δύο-δύο καὶ κατόπιν ἀνδρεῖς καὶ γυ-
ναῖκες, καὶ περὶ τὴν γιὰ δύναντο σεοὺς δεκάδες. Δύο
δεκάματα καὶ ἑκατὶ ἑκατὶ γιὰ χερεῖς καὶ 5-10 χερεῖς

Έναρταν ένα δέντρο. Μετά τα δένδρα Έναρταν τα κορπένια. Οι μεγάλες των σταχυών στα δένδρα και τα κορπένια ήταν στην ίδια διώδυνση.

Τόν θειοτρόφ έρχάζονταν άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι έφτιαχναν και αλεύς. Πληρώνονταν μεροκάματο σε χρήμα, αλλά και σε είδος. Με φαγητό έρχάζονταν μόνο οι άνδρες. Για να προφυλάξουν το άρσενό τους χέρι, άνδρες και γυναίκες, είχαν μια ξύλινη παλαμαριά, που προφύλασσε τα χέρια δεινέστα, έμεινε από τον δεινέ και τον μεγάλο. Στη μέση του σώματος έβαζαν μάλλινο ζωνάρι.

Ο θειοτρόφ άρχισε νατά εις 5 βουνών, πόλεις έφτιαχναν τα σταχυά. Η άρχη γίνονταν άρσενω Δευτέρα ή Τετάρτη. Το δέσιμο γίνονταν συγχρόνως με τον θειοτρόφ. Εάν ήταν βρεγμένα τα άρσενια να στεγνώσουν στον ήλιο. Τα δένδρα και δένδρα με την ίδια την παλαμαριά του σταχυού ή οποία αν ήταν για την έδρεχαν. Για το δένδρο είχαν ένα ξύλο ύψος 40-50 εκατοστά, το κλεισανίνο και πάνω έστεριβαν το δέσιμο του δένδρου. Μετά το έβαζαν στον σβέρκο τους, μέχρι να άρχισαν το δέσιμο άλλου δένδρου.

Τα δένδρα συχνερώνονταν σε ώριμμένο του θειομένου άγρου 50-100 δένδρα μουλωώς το ένα άπάνω στο άλλο, με τα σταχυά προς το μέσα μέρος του κύκλου.

Πληροφοριότης χωροφύξ Ενώαγγελος Άντωνίου έτών 85, 27' τάξως Δημοσιεύς Σχολείου (συλλογή κώπως Τσούεσες, διδάσκαλος, ή συλλογή έγένετο εφ' κορέλιν-λαρίους από 13-15 Ιανουαρίου 1970).

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

Μέχρι το έτος 1914 ο άλωνισμός γινόταν με δουλάνες, που εις έσπρναν τα βῶα. Τα δερμάτια τὰ βρετέφταν στο άλῶνι με κάρρα καὶ τὰ έθαναν θυρωνίες. Τα δερμάτια έφταναν σε σχήμα κύβου το ένα πάνω στο άλλο με τόν σκαχόν πρὸς τὰ μέσα. Στο πάνω μέρος σχημάτιζαν πυραμίδα με τὰ κεφάλια τῶν σκαχῶν πρὸς τὰ έξω για νὰ γλυστῶν το νερό τῶν βροχῶν. Κάθε ολυγέχεια είχε δυο τῶν κάρρα καὶ δυο τῶν ελῶνι. Αὐτοί ἦταν χωματάλῶν, το έναδάρῶν ἀπὸ τ' έξω-θια, το σκούπιζαν καλὴ, χωρὶς μαφρία επάλειψη.

Τ' άχυρα χωρίζονταν καὶ έσοποθετοῦντο σε απόστασιν 20 περίπου μέτρων ἀπὸ τὸ έξῶνι καὶ μετὰ τόν άλωνισμόν μεταφέρονταν στο έχυρόν, ο ποῖος ἦταν κατασκευασμένος ἀπὸ πλίνθους (καὶ τὸν ἀπὸ χῶμα).
 Ο άλωνισμός άρχιζε κατὰ γενεάρα ἢ Τετάρτη καὶ διαρκούσε ἀπὸ τὴ 10 ἡμέραν ἕως 15 Αύγουστον περίπου.

Στὴ μέση τοῦ άλωνισμοῦ έφτανε ο άλωνόστυλο, καὶ δε δύσκολα ααλόνονταν κυλινδρῶ, γύρω ἀπὸ τόν άλωνό-στυλο. Τα βόδια είχαν τόν ζυγό, ο ποῖος ἦταν συνδεμένος με ένα σχοινί με τόν άλωνόστυλο καὶ έσπρναν τὴν δουμάνη. Τα δε άλλα δένονταν με σχοινί λαμπὸ με λαμπὸ ἢ με κα πίστερια, γύριζαν γύρω-γύρω ἀπὸ τόν άλωνόστυλο, σέρνονταν καὶ αὐτὰ πίσω τους τὴν δουμάνη.

Ἡ δουμάνη ἦταν βόλινη καὶ αποτελούσαν ἀπὸ δύο συληρὰ σανίδια με μήκος 1,20 - 1,50 μ., πλάτος το έμπρόσθιο μέρος (0,70 μ.) καὶ πλατιά στο οπίσθιο (1 μ.). Στο πλάτος είχαν περασμένους συληρὲς δέστες καὶ τὴν προηγούμεναν ἀπὸ ελῶνι τῶν τεχνικῶν καὶ χρησιμοποιοῦντο για όλα τὰ δύσκολα κα.

Ο άλωνισμός άρχισε με την ανατολήν του ήλιου και σταματούσε με την δύσιν. Το γεμίζει έμμελαν διαμογή δύο ώρες από 12-2 δια γέφυρα. Επίσης διέκοπταν από γιοή ώρα περί 9 το πρωί και περί 4 το απόγευμα, για να ληστέϊ.

Σε άλωνιστικά εργαλεία είχαν το έμμελον (διχάκι), το έσοτον ήσαν ζύλινο με δονατοκό άμφο. Επίσης χρησιμοποιούσαν το καρσολόϊ ή κεεράχαλο (διμεριάν), ζύλινο με 4 δόντια. Κατά την διάρκειαν του άλωνισμού δέν έβριχναν άλλα άνωμα σάχνα, αλλά με το κεεράχαλο έβριζαν τα νεύω και τα έφερναν πάνω, μέχρις ότου εελευώση το άλωνιστέ. Κατόπιν σκαρκεύσαν τα γία και έκοιφαν άλλα άλωνι.

Από την δόξησιν και το κούμπα των γίων είχαν την φύνερα δια το δόδια, ή έσοία ήσαν ζύλινη με αντήρηό άμφο και το καρμυεταί για το άλλοτα, ζύλινο με σχοινί ή περικό στο άμφο. Το γάτος των ήσαν περίπου ένα μέτρο.

Σύν άλωνισμό, για μικρές όμης κοσότητες, χρησιμοποιούσαν τον νόπανο. Αλλά ήσαν κατεσκευασμένος από σκληρό ζύλο, δένδρο ή ξύλιν ήχε μήκος 1 μέτρο και πάχος 30 ένας και στο πίσω μέρος (λαβή) 5-7 ένακοτά. Ο νόπανος χρησιμοποιείτο και για την φανή και τα ρεβίδια. Το κοπάνισμα γίνονταν από τής γυναίκες, σπανίως δι από τής άνδρες. Οι σάχνης κακοδεκούσαν απ' εσθείας στο έδαφος και κοπάνιζαν την ήτέρα έως τής σπρώσεως. Μία σπρώση ήσαν ένα κοουβάκι. Το κοπάνισμα απέβλεπε μόνον εις τον καρπόν.

Τα άλωνισμένα σάχνα, τα οποία ήσαν έτοιμα για να ληχισθούν χόρνονταν λαχνή.

Το ληχισμα γίνονταν με το φινάρ το ζυλένιο δια νερίσματος, με το κόσμικο μεταλλικό ή δερμάτινο με :

πύς και με το δριφόνι. Σήμερα ο θειοβλατονισμός γίνεται με θειοβλατονιστές μηχανές.

Οι αλυσιστικές μηχανές πρωτοεμφανίσθηκαν στο χωριό μας το έτος 1915. Ήταν αρχή των φορμικές, πώς μεταφέραν με γωαλότοπος και για να γίνει η θη χρησιμοποιοῦσαν άχυρο, ζύλα και κάρβουνο. Οι μηχανές αυτές είχαν αεροκράζαντα και η κίνηση δίδονταν με την δύναμιν του άερος.

Το αεροκράζαντο συνδίδονταν με την παρόφα (μηχανή) ή ένα μεγάλο λουρί, που έδιδε την κίνηση στην παρόφα.

Στα πλαίσια από ε' αεροκράζαντο υπήρχε ένα βαρέλι με νερό, από το οποίο ένας έργατης (ο βαρέλις) έφοδιαζε συνεχώς το αεροκράζαντο. Τα σκευρά τοποθετούνταν σε 2 γραμμές και χέρονταν θημωνιές, δηλαδή δύο παραμφοί ο ένας άπέναντι του άλλου. Στο κενό έτος, μεταξύ των δύο σειρών των θημωνιών, άφηναν 2 μέτρα απόσταση για να περνά η ζύλη ή θάλασσα και να παίρνει το άχυρο, που έβγαινε από την κοσκίνα. Την θάλασσα την έσερνε ένα άλλο σκεῦος και πάνω σταθεί έβαζαν το άχυρο. Το αλυσιστικό συστήματα άπαικούνταν από τρία εεράχια: 1) Από το φορμικό μαζίνι, που έδινε την κίνηση 2) την παρόφα, που έκανε την εριβή των σκευρών και χέριζε το άχυρο από το σκεῦος και 3) την κοσκίνα έφ' την οποία έπεφτε το άχυρο από την παρόφα και το πέτοτος στο έδαφος. Ορισμένα νοσοαλίδια άκρινεον σκεῦος το μετέφερε γανά στην παρόφα.

Αλυσιστικές μηχανές με κινητά αεροκράζαντα χρησιμοποιήθηκαν το έτος 1918. Ο αλυσιστής με αυτές γίνονταν με τον ίδιο τρόπο, όπως με τα φορμικά αεροκράζαντα, με την διαφορά ότι καὶ αυτές γίνονταν με ζύλα ή γκιάνθρακες και δεν χεράζονταν χέκκο, σκόν άποτο ένα σκεῦος το άχυρο. Η κίνηση ήταν από έλωση και τα έργατικά χέρια ήταν άλγυ-

εργα. Αγοράστηκαν τὸ πρῶτον ἀπὸ πλουσίους παραγωγούς. Οἱ
 θρησκευτικαὶ μηχανεὶ χρησιμοποιήθηκαν κατὰ τὸ 1949-50.
 Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Κυψέλη-Παρίση.
 Πληροφοριοδότης: γεωργὸς Γεώργιος Παπαπανίσκος
 ἔτων 66 - 27' ἑξῆς Δημοτικῆς Σχολείας.
 (Συλλογὴς κωνίνας Τσοῦτσος, διδάσκαλος. Ἡ συλ-
 λογὴ ἐγένετο ἀπὸ 15-18 Ἰανουαρίου 1970).

Α' ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

Τὸ ἄνθημα τῆς πυρᾶς λαμβάνει χώραν εἰς τὸ χωρίον, γιὰ
 κορὴν τὸν χρόνον, εἰν κυριαμὴ τῆς Τυροφάγου. Ἀνάκειται εἰς
 3 ἢ 4 ὥρα τὸ βράδυ εἰς κυριαμὴ τῆς Τυροφάγου, εὐνῆσαι
 σὲ σκαφοδόξῃ. Τὰ ζῦλα γιὰ τὴν φωσιὰ καὶ μαζέβουν καὶ
 παιδιὰ λαμβάνει τὸν σκαφὸν (καρὶ) καὶ εἰν ἀνάβαιναι οἱ
 ἄλλοι κρῖναι. Τὰ παιδιὰ σπράνται εἰν προσηγορικῶς εἰς τὸ
 κρῖναι ἡ βοσκὴν τῆς εὐφροσύνης καὶ εὐφροσύνης, ἐκείνην ζῦλα,
 θάμνους, φουμάλια, χαλκὸν καὶ βοῦρλα. Τὰ κοποδεκτοῦς
 πάντω οἱ γιὰ καζῖκα (ζυγὸν κρῖναι) καὶ εἰ ἔφεραν σκό-
 ρος, 8000 ὁ ἀνάβαιναι εἰν φωσιὰ. Καθε γειτονία ἀνάβει δι-
 υψὲς φωσιὰ. Ἀπὸ ἀνάβαιναι εἰν φωσιὰ, οἱ κολληροὶ σπρά-
 νουν πάντω ἀπὸ αὐτῶν καὶ ἐχόρουν γύρω-γύρω Παλαιότε-
 ρα ἔρριχναν καὶ νευφενίς. Ἡ φωσιὰ καὶ οἱ χοροὶ κρ-
 τῶσαν γέφυρα τὸ ζυγὸν τῆς καθαρᾶς ἀνεύρας. Ἐκεῖνος ἀ-
 πὸ τὰ ζῦλα σπράνται καὶ καλαὶ ἑλκυστὰ μαρμα-
 ρῶν μηχανημάτων καὶ ἀνεκινήτων. Ὁμοίωματα δὲν ἔκλειον.

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Κυψέλη-Παρίση.
 Πληροφοριοδότης: Μαρία Κοντογιάννη, εὐφροσύνη Γεωργ. Κοσσιπούδη
 ἔτων 76, Α' ἑξῆς Δημοτικῆς Σχολείας.
 (Συλλογὴς κωνίνας Τσοῦτσος, διδάσκαλος Κυψέλη.
 Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ἀπὸ 19-20 Ἰανουαρίου 1970).